

Lovforslag nr. L 114. Fremsat den 2. december 1987 af industriministeren (Nils Wilhjem)

Forslag

til

Lov om uddannelse af maskinmestre

§ 1. Skoler til undervisning til maskinmestereksamen skal godkendes af industriministeren. Skolerne indstiller studerende til maskinmestereksamen. Skoler til værkstedsskoleundervisning skal ligeledes godkendes.

Stk. 2. Godkendelse efter stk. 1 kan kun gives, såfremt der på skolen skønnes at være tilvejebragt grundlag for en forsvarlig undervisning, herunder kvalificerede lærerkræfter, samt fornødne lokaler og udstyr.

§ 2. Industriministeren fastsætter regler om adgangsbetingelser, undervisningens tilrettelæggelse, indhold og omfang, uddannelseskraav til lærere, eksamensordninger og andre forhold vedrørende undervisningen.

Stk. 2. Ministeren kan etablere specialkurser på godkendte skoler og kan efter udtalelse fra uddannelsesrådet, jf. § 7, tillade forsøgsundervisning.

§ 3. Industriministeren kan tilbagekalde en godkendelse, såfremt betingelsen i § 1, stk. 2, eller andre vilkår for godkendelsen ikke længere er opfyldt, eller hvis skolen tilsidesætter bestemmelser fastsat efter § 2.

§ 4. Industriministeren nedsætter en eksamenskommission bestående af en formand og mindst 3 medlemmer. Eksamenskommissionen skal omfatte medlemmer med maskinteknik eller elektroteknisk uddannelse, og mindst

ét medlem skal have været søfarende maskinmester.

Stk. 2. Medlemmer af eksamenskommissionen må ikke være ansat ved eller være medlem af bestyrelsen for skoler som nævnt i § 1.

Stk. 3. Eksamenskommissionen udarbejder eksamensopgaver og afholder eksaminerne.

Stk. 4. Ministeren fastsætter eksamenskommissionens forretningsorden.

§ 5. Industriministeren beskikker censorer.

Stk. 2. En lærer eller forstander må ikke være censor for eksaminander, der har fået undervisning ved den skole, hvor læreren eller forstanderen er ansat.

§ 6. Eksamenskommissionen udsteder eksamensbevis.

Stk. 2. Den, der har bestået 1. årsprøve til maskinmestereksamen, kan af eksamenskommissionen få udstedt et bevis herfor. Industriministeren fastsætter nærmere regler herom.

§ 7. Industriministeren nedsætter et uddannelsesråd for maskinmesteruddannelsen. Rådet skal bestå af en formand samt et antal medlemmer, der omfatter repræsentanter fra søfartserhvervet og andre interesserede erhvervsorganisationer. Industriministeren beskikker formanden og medlemmerne af rådet. Endvidere kan ministeren tilforordne repræsentanter for Søfartsstyrelsen, maskinmesterskolernes forstandere, lærere samt de studerende.

Stk. 2. Uddannelsesrådet skal afgive udtalelse i spørgsmål, der af industriministeren forelægges rådet vedrørende uddannelsen. Udtalelse fra rådet skal indhentes i spørgsmål om væsentlige ændringer i uddannelsen. Rådet kan af egen drift behandle uddannelsesspørgsmål og afgive udtalelser herom til industriministeren.

Stk. 3. Industriministeren fastsætter rådets forretningsorden.

§ 8. Henlægger ministeren sine beføjelser efter loven til Søfartsstyrelsen, kan ministeren fastsætte regler om klageadgang, herunder om

at klager ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

§ 9. Loven træder i kraft den 1. juli 1988.

Stk. 2. Studerende, der har påbegyndt uddannelsen inden lovens ikrafttræden, kan dog efter regler fastsat af industriministeren fortsætte uddannelsen og aflægge eksamen efter den hidtil gældende ordning.

Stk. 3. Lov nr. 197 af 24. maj 1972 om uddannelse af maskinister og maskinmestre ophæves.

§ 10. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Den foreslåede lov om uddannelse af maskinmestre afløser lov nr. 197 af 24. maj 1972 om uddannelse af maskinister og maskinmestre m.v. Lovforslaget fremsættes samtidig med forslag til lov om tilskud af statskassen til godkendte maskinmesterskoler, forslag til lov om ændring af lov om skibes besætning, forslag til lov om ændring af sønæringsloven, forslag til lov om ændring af sømandsloven og forslag til lov om Dansk Internationalt Skibsregister.

2. Maskinmesteruddannelsen, der indtil 1. januar 1984 henhørte under undervisningsministeriet, blev ved kgl. resolution af 15. december 1983 overført til industriministeriet, hvorunder de øvrige søfartsuddannelser administreres. Ressortoverførslen skete dengang for at samle alle dele af søfartsuddannelserne under ét ministerium og derved bl.a. sikre, at de forskellige grene af søfartsuddannelserne kan koordineres og struktureres således, at de udgør en harmonisk enhed.

3. Uddannelsesrådet for maskinist- og maskinmesteruddannelsen, der består af repræsentanter for bl.a. arbejdstager- og arbejdsgiverorganisationer inden for skibsfartserhvervet og landbaserede erhverv, iværksatte i august 1985 en gennemgang af den eksisterende maskinist- og maskinmesteruddannelsesstruktur med henblik på bl.a. at vurdere hensigtsmæssigheden af denne og behovet for ændringer i uddannelsesstrukturen for at sikre, at uddannelsen kunne tilfredsstille de krav, der måtte blive stillet til maskinmestre i 1990'erne. Rådets gennemgang resulterede i en anbefaling til ministeriet om visse ændringer i uddannelsesstrukturen. Lovforslaget er i overensstemmelse med rådets anbefalinger.

4. Den tekniske udvikling har medført, at arbejdsgiverne på land hovedsagelig ansætter maskinmestre, der har bestået udvidet maskinmestereksamen. For at bestride en stilling som maskinchef i en af handelsflådens større enheder (fremdrivningseffekt over 3000 kW) foreskriver lov om skibes besætning som udgangspunkt, at pågældende har erhvervet sønærings-

bevis som skibsmaskinchef, til opnåelse af hvilket kræves at pågældende har bestået udvidet maskinmestereksamen. Den nuværende uddannelsesstruktur, der opererer med en opdeling i følgende tre særskilte eksaminer: maskinist, maskinmester og udvidet maskinmestereksamen, må betragtes som uhenigtsmæssig idet såvel maskinist- som maskinmestereksamen ikke mere giver indehaverne de erhvervs-muligheder, som man normalt må kunne forvente efter at have bestået en eksamen.

5. Hensigten med lovforslaget er at forbedre uddannelsen. Undervisningsmæssige overlapninger ved overgangen fra ét uddannelsesstrin til et andet afskaffes. Ved at reducere antallet af eksaminer i uddannelsesforløbet muliggør man, at undervisningstiden kan udnyttes til en nødvendig tilpasning til erhvervets øgede krav. I stedet for den nuværende uddannelsesstruktur, indføres en sammenhængende treårig uddannelse, der afsluttes med maskinmestereksamen. Den foreslåede maskinmestereksamen giver samme kompetence som den nuværende udvidede maskinmestereksamen, men er bedre tilpasset den teknologiske udvikling. Søfartserhvervet har imidlertid stadig behov for personer, som, uden at have bestået den højeste eksamen på området, har nødvendige kvalifikationer til at bestride hvervet som maskinofficerer i handelsflådens mindre enheder, dvs. skibe med en fremdrivningseffekt på under 3.000 kW. Med henblik herpå foreslås den nuværende uddannelse som skibsmaskinist, der består af 1/2 års teoretisk uddannelse og af 12 måneders sejltid, ændret, således at den teoretiske uddannelse bliver af et års varighed. I nærværende forslag er der åbnet adgang til, at personer, der ikke afslutter den treårige maskinmesteruddannelse får mulighed for efter bestået 1. årsprøve, at erhverve et sønæringsbevis som maskinofficer i skibe med en fremdrivningseffekt på under 3.000 kW.

6. I samtidig fremlagte forslag til lov om ændring af lov om skibes besætning ændres kvalifikationskravene til maskinofficerer, således at en person med sønæringsbevis som skibsmaskinist af henholdsvis 1.

og 2. grad kan gøre tjeneste om bord i skibe med en fremdrivningseffekt på op til 3000 kW.

7. I forbindelse med ændringen af lov om skibes besætning er sønæringsloven foreslået ændret således, at der til erhvervelse af sønæringsbevis som skibsmaskinist foruden bestået 1. årsprøve til maskinmestereksamen kræves, at vedkommende er myndig og har erhvervet en af industriministeren nærmere fastsat fartstid. Fastsættelsen af fartskravene vil ske i overensstemmelse med den internationale konvention om uddannelse af søfarende, om sønæring og om vagthold (STCW-konventionen).

8. Det er forudsat, at man ved tilrettelæggelsen af undervisningen til 1. årsprøve sikrer, at skibsmaskinisten opfylder de krav, som den internationale konvention om uddannelse af søfarende, om sønæring og om vagthold (STCW-konventionen) stiller til den teoretiske uddannelse.

De administrative og økonomiske konsekvenser

Søfartsstyrelsen vil være den myndighed, der administrerer og tilrettelægger undervisningen. De med undervisningen forbundne udgifter dækkes på samme måde som efter de gældende regler fuldt ud. Der er således ingen administrative eller økonomiske konsekvenser forbundet med lovforslaget.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Som en konsekvens af, at uddannelsen er overført fra undervisningsministeriet til industriministeriet, skal maskinmesterskoler og værkstedsskoler, der er adgangsgivende til maskinmesterskoler, nu godkendes af industriministeren. Skolerne har indstillingsret til maskinmestereksamen.

Godkendelse kan fortsat kun ske, såfremt det godtgøres, at både det faglige grundlag og de fysiske rammer for en forsvarlig undervisning er til stede.

Til § 2

Bestemmelsen er formuleret således, at man ikke har lagt sig fast på bestemte fag, men derimod åbner mulighed for en løbende tilpasning af undervisningen til erhvervets behov og den tekniske udvikling herunder til, at maskinmestre i højere grad end tidligere er beskæftiget i landbaserede erhverv. Endvidere er der åbnet mulighed for etablering af specialkurser. Man har tænkt på bl.a. maskinmanøversimulatorekurser.

Endelig åbner bestemmelsen mulighed for etable-

ring af forsøgsuddannelser, som der måtte opstå behov for, f.eks. en enhedsofficersuddannelse.

Til § 3

Der er alene tale om en lovfæstelse af et allerede anerkendt princip om, at en meddelt godkendelse kan tilbagekaldes.

Til § 4

Industriministeren fastsætter eksamenskommissionens forretningsorden. Bestemmelsen er i øvrigt uændret i forhold til gældende lovs § 5.

Til § 5

Denne bestemmelse svarer til den gældende lovs § 6.

Til § 6

Den nuværende uddannelsesstruktur, der består af tre separate eksaminer, ændres således, at der skabes større kontinuitet i uddannelsesforløbet bl.a. ved, at det ikke længere er nødvendigt at have undervisningsmæssige overlapninger ved overgangen fra et uddannelsesstrin til det næste. Som en konsekvens heraf slås den nuværende maskinisteksamen, maskinmestereksamen og udvidet maskinmestereksamen sammen til én eksamen, der benævnes maskinmestereksamen. Den eksisterende maskinisteksamen, der aflægges efter et halvt års undervisning, afskaffes. For at give mulighed for erhvervelse af de ved det samtidig fremsatte ændringsforslag til sønæringsloven indførte nye sønæringsbeviser som skibsmaskinist af 1. og 2. grad har man åbnet adgang til udstedelse af et bevis for bestået 1. årsprøve, såfremt vedkommende tillige har fuldført en godkendt praktisk uddannelse.

Til § 7

Rådets udtalelser er af vejledende karakter.

Uddannelsesrådets hovedopgave er at formulere erhvervets krav til uddannelsen, og man har derfor ikke fundet, at repræsentanter for lærere, forstandere og elever burde være medlemmer af rådet. Da det imidlertid af praktiske grunde kan være hensigtsmæssigt, at repræsentanter for Søfartsstyrelsen, lærere, forstandere og elever deltager i rådets møder, har man fundet, at disse burde tilforordnes uddannelsesrådet.

Til § 8

I overensstemmelse med bestræbelserne for en forenkling af administrationen foreslås det, at industriministeren kan fastsætte regler om, at klager eller af-

gørelser truffet af en institution under ministeriet efter loven ikke kan indbringes for ministeren.

Til § 10

Undtagelsen skyldes, at området er færøsk og grønlandsk særanliggende.